

Sygn. akt V CNP 81/11

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski

w sprawie z wniosku S. K.

przy uczestnictwie D. P. i J. W.

o uchylenie Aktu Własności Ziemi,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 maja 2012 r.,

na skutek skargi wnioskodawcy S. K.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego

postanowienia Sądu Okręgowego

z dnia 4 czerwca 2009 r.,

skargę odrzuca.

Uzasadnienie

Wniosek wnioskodawcy o uchylenie prawomocnego aktu własności ziemi nr [...] z dnia 16 stycznia 1978 r potwierdzającego nabycie z mocy prawa przez D. P. działki nr 28/1 o pow. 0,4888 ha położonej w K. gmina R. Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 26 marca 2009 r. odrzucił. Podniósł, że droga sądowa o uchylenie aktu własności ziemi była i jest niedopuszczalna (art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Zażalenie wnioskodawcy od tego postanowienia Sąd Okręgowy oddalił postanowieniem z dnia 4 czerwca 2009 r.

W skardze nadanej w urzędzie pocztowym w dniu 3 czerwca 2011 r. wnioskodawca wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 4 czerwca 2009 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem wyjątkowym. Zasadą bowiem jest, że prawomocność, tworzy nowy stan prawny pomiędzy stronami albo *erga omnes*, jak też sanuje wszelkie ewentualne naruszenia prawa, którymi orzeczenie ewentualnie jest dotknięte. Z tego względu wszystkie jej wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 k.p.c. należy interpretować ściśle.

Do omawianej kategorii wymagań należy uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4). Uwzględnienie bowiem skargi i stwierdzenie, że prawomocne orzeczenie jest niezgodne z prawem, ma charakter prejudykatu, gdyż stwarza możliwość dochodzenia od państwa odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez jego wydanie. Spełnienie tego wymagania polega na wskazaniu rodzaju i rozmiaru szkody. Wywód ten powinien także zawierać informację dotyczącą czasu jej powstania i określać związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem. Nie jest spełnieniem tego wymagania odwołanie się do szkody niesprecyzowanej, hipotetycznej, czy też mogącej powstać w przyszłości (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05,

OSNC 2006 nr 1, poz. 16, z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141 i z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05 niepublikowane).

Skarżący w skardze nie spełnił tego wymagania. Po pierwsze szkody nie sprecyzował kwotowo, a po wtóre nawet ta niedookreślona w sposób wymagany strata, jak ze skargi wynika, nie pozostaje w związku przyczynowym z zaskarżonym postanowieniem, lecz z ostateczną decyzją administracyjną, tj. przedmiotowym ostatecznym aktem własności ziemi. W rezultacie nie zostało spełnione wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia – stosownie do treści art. 424¹ § 1 k.p.c. w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 155, poz. 1037, dalej „ustawa nowelizująca”), która weszła w życie w dniu 25 września 2010 r. przysługuje od prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W wyjątkowych sytuacjach, określonych w § 2 powołanego przepisu, skarga przysługuje od prawomocnego wyroku sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie wyroku w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych. W postępowaniu nieprocesowym skarga przysługuje tylko od postanowienia co do istoty sprawy (art. 519² k.p.c.).

Powołane przepisy określają zatem precyzyjnie, jakie orzeczenie wydane w postępowaniu cywilnym może zostać zaskarżone tym środkiem zaskarżenia. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie przysługuje bowiem od każdego orzeczenia, jakie zostało wydane przez sąd a jedynie tych, które w przepisach wyraźnie zostały określone. Tym samym, ten szczególny środek przysługuje od prawomocnych wyroków sądu drugiej instancji (art. 424¹ § 1 k.p.c.), w sytuacjach wyjątkowych także od wyroków sądu pierwszej

instancji (424¹ § 2 k.p.c.) oraz od postanowień co do istoty sprawy wydanych w postępowaniu nieprocesowym (art. 519² k.p.c.).

Przepisy procesowe ustawy nowelizującej zgodnie z zasadą bezpośredniego stosowania ustawy nowej należy stosować bezpośrednio. W uzasadnieniu projektu (Sejm 4. druk 2525) wprost stwierdzono że mają one zastosowanie także do orzeczeń sądowych wydanych przed jej wejściem w życie.

Postanowienie w przedmiocie niedopuszczalności drogi sądowej nie należy do kategorii orzeczeń, od których przysługuje skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, a w konsekwencji wniesienie tego środka zaskarżenia w zastanej sytuacji procesowej nie mogło być skuteczne (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

Z tych względów skarga podlegała odrzuceniu (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).